

QORTI TA' L-APPELL

**S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH A. FILLETTI**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

Seduta tat-28 ta' Mejju, 2010

Appell Civili Numru. 930/1994/1

**L-Avukat Arthur Galea Salomone kemm bhala
prokurator specjali ghan-nom u in rappresentanza
tal-assenti Concetta di Paola, armla minn
Pasquale Muscariello kif ukoll bhala kuratur tal-
minorenni
Pasquale Muscariello u dan in forza ta' digriet
tal-15 ta' Lulju 1993 moghti
mis-Sekond Awla tal-Qorti Civili.**

v.

Steven Satariano

II-Qorti:

Preliminari

Dan hu appell ad istanza tal-konvenut Steven Satariano minn sentenza moghtija mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fit-28 ta' Frar 2008 li ddecidiet li l-incident tas-27 ta' Lulju 1992 f'Tas-Sliema gewwa Ferro Bay, li fih miet l-ghawwiem Pasquale Muscariello gara tort tal-konvenut u ta' l-istess Muscariello, nofs binnofs; illikwidat id-danni fil-grad li ghalih kien responsabbili l-konvenut fl-ammont ta' €149.963.89; u kkundannat lill-konvenut ihallas l-ammont hekk likwidat. Bi-ispejjez jinqasmu binnofs bejn il-partijiet.

Ghal intendiment ahjar ta' dan l-appell, il-Qorti qeghdha tirriproduci l-partijiet relevanti tas-sentenza appellata kif jidher hawn taht:

"Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

"Rat ic-citazzjoni attrici datata 14 ta' Lulju 1994 a fol. 1 tal-process, u pprezentata quddiem din il-Qorti kif diversament presjeduta mill-Onorevoli Mhallef Frank G. Camilleri fejn gie premess:-

"Illi fis-27 ta' Lulju 1992, f'tas-Sliema fil-vicinanzi ta' Ferro Bay, waqt li l-konvenut kien isuq *speed boat* All American 170 bin-numru ta' registrazzjoni S-8870 laqat lil Pasquale Muscariello li kien qed jghum;

"Illi Pasquale Muscariello miet b'rizultat tal-griehi li hu sofra fl-incident;

"Illi dan l-incident gara b'negligenza, imperizja u nuqqas ta' osservazzjoni tar-regolamenti unikament tort tal-konvenut;

"Illi Concetta di Paola, armla tal-mejjet Pasquale Muscariello, u Gianluca Muscariello iben il-mejjet Pasquale Muscariello, huma eredi tal-mejjet Pasquale

Muscatello u ghalhekk għandhom dritt li jigu indennizzati mill-mewt tal-imsemmi awtur tagħhom;

“Illi għalhekk l-istess atturi talbu lill-konvenut jghid ghaliex din il-Qorti m’għandhiex:-

“1. Tiddikjara u tiddeciedi li l-incident tas-27 ta’ Lulju 1992, f’tas-Sliema fil-vicinanzi ta’ Ferro Bay gara unikament tort tal-konvenut, kawza tan-negligenza, imperizia u nuqqas ta’ osservazzjoni tar-regolamenti *da parte* tieghu u li hu għalhekk responsabbi ghall-mewt ta’ Pasquale Muscatello u konsegwentement responsabbi wkoll għad-danni konsistenti *f’damnum emergens* u *lucrum cessans* dovuti lill-eredi tieghu;

“2. Tillikwida d-danni minnhom sofferti jekk hemm bzonn permezz ta’ periti nominandi;

“3. Tikkundanna lill-konvenut ihallas lill-atturi d-danni hekk likwidati minn din il-Qorti;

“Bi-ispejjez, inkluz dawk tal-ittra ufficjali tas-27 ta’ Lulju 1993, ingunzjoni tal-konvenut għas-subizzjoni.

“Rat id-dikjarazzjoni u l-lista tax-xhieda tal-attur *nomine a* fol. 7 u 8 tal-process;

“Rat li din il-kawza kienet appuntata għas-smigh minn din il-Qorti għas-seduta tal-31 ta’ Ottubru 1994.

“Rat in-nota tal-eccezzjonijiet ta’ Steven Satariano datata 20 ta’ Frar 1995 a fol. 14 tal-process fejn gie eccepit:-

“1. Illi preliminarjament l-attur irid jagħmel il-prova tal-prokura specjali li hu ddikjarat li għandu sabiex jirraprezenta l-assenti Concetta di Paola;

“2. Illi preliminarjament ukoll l-attur irid jgħib il-prova tad-digriet imsemmi u cioe` dak tal-15 ta’ Lulju 1993 mogħi mis-Sekond Awla tal-Qorti Civili;

“3. Illi fil-mertu u minghajr pregudizzju ghall-premess it-talbiet attrici għandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-istess attur *nomine* u dan peress illi l-eccipjenti ma kien bl-ebda mod responsabbi ghall-incident imsemmi mill-attur f'din ic-citazzjoni. Illi għalhekk l-eccipjenti ma jistax jigi kkundannat li jħallas lill-atturi l-eventwalita` danni li l-attur noe seta’ sofra minhabba fl-istess allegat incident.

“Salv eccezzjonijiet ohra.

-- OMISSION --

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

“Illi din hija kawza dwar incident li sehh fis-27 ta’ Lulju 1992 fil-vicanzi ta’ Ferro Bay, Sliema, fejn l-attur *nomine* qed jallega li waqt li Pasquale Muscariello kien qed jghum gie milqut mill-konvenut li kien qed isuq l-ispeed boat numru S – 8870, u bil-konsegwenza tal-istess daqqa miet b'rizzultat tal-griehi li garrab u b'hekk saret din il-kawza sabiex il-konvenut jigi ddikjarat responsabbi ghall-istess incident, u sabiex jigi kkundannat ihallas id-danni likwidati fl-istess. Min-naha tieghu l-konvenut isostni li huwa ma huwiex responsabbi ghall-istess incident peress li l-imsemmi persuna ma gietx milquta minnu.

“Illi din il-Qorti wara li ezaminat bir-reqqa l-provi kollha prodotti thoss li gie ppruvat li fid-data in kwistjoni l-konvenut kien qed jghum faccata tal-beach concession tal-lukanda Preluna u jidher li kien qed jistad ghaliex fost affarrijiet ohra ma qaddu kellu xibka zghira li kellha l-hut. Jirrizulta li ghall-habta tas-12.30 p.m. jidher li ntlaqat minn speed boat ta’ kulur abjad b’linja hamra, u dan meta l-istess speed boat kienet qed tigi misjuqa mill-konvenut u dan xi 10 sa 15 il-metru l-bogħod mix-xatt, tant li meta ra li kienet hekk vicin ix-xatt il-konvenut għamel manuvra sabiex johrog il-barra u kien f’dan il-mument li ntlaqtet il-persuna ndikata.

“Illi dan jirrizulta mix-xhieda ta’ Antonio Tota li xehed kif huwa ra l-istess speed boat ftit metri l-bogħod mix-xatt u kif meta din marret biex tbiddel id-direzzjoni sema’ hoss, u

wara li min kien fuq *I-ispeed boat* ghall-ewwel hares lura fejn kien gie I-hoss, mbagħad hareg il-barra u saq lejn id-direzzjoni ta' San Giljan.

“Illi fil-fatt ix-xhieda ta’ Antonio Tota (affidavit – Dok. “AT 1”) kienet u baqghet konsistenti mill-mument li huwa xehed quddiem il-Magistrat inkwiren sal-mument li xehed f’din il-kawza u minn tali xhieda din il-Qorti thoss li hareg b’mod mill-iktar car li I-incident li fih mietet I-imsemmija persuna sehh meta I-konvenut bl-*ispeed boat* tieghu dahal f’area tal-bahar li huwa ma kellux jidhol fiha peress li kienet sew vicin ix-xatt u meta ttenta johrog mill-istess inhawi wkoll b’manjiera li tindika certu sahma u *speed*, huwa laqat lil dan I-ghawwiem; u fil-verita` jirrizulta mill-istess xhieda li I-konvenut ittenda li laqat xi haga, peress li ghal xi mument, wara li x-xhud sema’ I-hoss “*come se la barca avesse urtato qualcosa*” I-persuni li kienu fuq din il-bicca tal-bahar bhal waqfu u harsu lura qishom biex jaraw x’laqtu, izda mbagħad baqghu sejrin.

“Illi fil-fatt din ma kenitx I-unika haga li xehed dwarha dan Antonio Tota u dan peress li huwa xehed kif qal mill-ewwel b’dan kollu lil Pierre Cassar li dak il-hin kienu fuq ix-xatt, tant li meta marru biex jezaminaw x’kien intalqat sabu li dan kien ragel u telghu x-xatt. Huwa sinfikanti wkoll li I-istess xhud sostna li wara xi nofs siegha I-istess *speed boat* regħġet tfaccat fl-istess bajja izda din-id darba baqghet ‘il bogħod mix-xatt. Kien hawn li saret komunikazzjoni mal-Pulizja u dawn talbuha biex isegwu I-istess *speed boat*,

“Illi fil-fatt kien Pierre Cassar li qabad *jet ski* u segwa I-istess *speed boat* u dan peress li z-zewg xhieda ndikaw I-*ispeed boat* bhala wahda ta’ kulur abjad b’faxx ahmar u din baqa’ jsegwiha sakemm I-istess *speed boat* waqfet vicin I-*slipway* li hemm gol-Bajja tal-Balluta. F’dan I-istadju jingħad li x-xhieda tal-istess Tota hija kredibbi peress li huwa nsista mill-ewwel li meta huwa sema’ I-hoss bhal meta bicca tal-bahar tolqot xi haga ma kien hemm ebda bicca tal-bahar ohra hlief dik tal-konvenut li huwa iddentifika bhala bajda bil-faxx ahmar, u f’dan il-kuntest hemm il-korrobazzjoni ta’ Pierre Cassar, u dan

iktar u iktar meta din *I-ispeed boat* regghet dehret fuq il-post xi nofs siegha wara li gara I-incident.

"Illi fil-fatt din il-Qorti thoss li din il-verzjoni hija wkoll *verosimili* anke *in vista ta'* dak li sehh wara, peress li jidher li kien hawn ukoll li wara li saret komunikazzjoni mal-Pulizija dwar I-incident u t-tip ta' bicca tal-bahar li kienet involuta fl-istess, ix-xhieda raw I-istess *speed boat* għat-tieni darba ftit 'il bogħod fejn sabu I-ghawwiem milqut, u fuq talba tal-Pulizija dan gie segwit sal-punt fejn waqaf – u hawn ix-xhieda prodotta ma thalli I-ebda dubju li f'dak il-mument I-istess Tota u Pierre Cassar kienu konvinti li kienet dik *I-ispeed boat* li laqtet lill-mejjjet, anke peress li fil-mument meta sar I-incident, ma kien hemm ebda bicca tal-bahar ohra fl-istess akkwati.

"Illi fil-fatt dwar dan I-insegwiment hemm ix-xhieda ta' Micheal Farrugia, Helicopter Pilot tal-Forzi Armati li sostna li huwa kellu rapport li *I-ispeed boat* kien giet identifikata tant li kien hemm scooter li kien qed isegwih u fil-fatt jidher li nghataw sinjali sabiex jibqghu jsegwu I-istess *speed boat* li eventwalment instabett fil-bajja tal-Balluta. Dwar I-istess hemm ukoll ix-xhieda ta' P.S. 75 Carmel Abela li kien huwa li mar fuq *I-ispeed boat* lill-pulizija meta din kienet dahlet fil-bajja tal-Balluta u kienet mogħtija b'kanvas griz.

"Illi fil-fatt I-istess xhieda prodotti mill-atturi jikkonfermaw li fil-mument li sar u fejn sehh I-incident ma kien hemm ebda bicca ohra tal-bahar u dwar I-istess incident jidher li sar rapport lill-pulizja tant li I-Control Room informat lill-Għassa ta' tas-Sliema f'xi 1.15.p.m. dwar I-istess incident u mill-ewwel kienet identifikata din *I-ispeed boat* bajda b'faxxa hamra li anke regħġet marret fuq il-post xi nofs siegha wara (xhieda I-Ispettur Nicholas Ciappara – 14 ta' Dicembru 1998)

"Illi mhux hekk biss izda I-istess xhieda ta' Tota hija tant cara li huwa kkonferma li kien identifika *I-ispeed boat* inkwistjoni mir-ritratti li gew murija lilu mill-esperti tal-Qorti fil-proceduri kriminali u wkoll li din kienet I-istess bicca tal-bahar li kienet giet ikkonfiskata u tali xhieda hija tant

konvincenti li twassal lil din il-Qorti ghall konvinzjoni morali li kienet dik *I-ispeed boat* li laqtet lill-ghawwiem indikat.

“Illi din ix-xhieda ta’ Tota hija kkorroborata mix-xhieda ta’ Pierre Cassar (fol. 123) u din il-Qorti *in vista* tal-premess thoss li gie pruvat fil-grad rikjest mil-ligi li kienet *I-ispeed boat* misjuqa mill-konvenut li effettivament laqtet lill-ghawwiem imsemmi. Din il-Qorti izid tghid li jidher li I-istess zewg xhieda agixxew biss fuq dak li semghu u raw u ma kellhom ebda nteress iehor f’dak il-mument li sar I-incident u mmedjatament wara hlief li jindikaw lill-Pulizija I-bicca tal-bahar li raw meta sehh I-incident. It-Taljan imressaq bhala xhud ma jidher li kelli ebda konnessjoni ta’ xejn ma hadd mill-partijiet f’din il-kawza, fil-waqt li fil-kaz ta’ Pierre Cassar, ghalkemm il-konvenuti ppruvaw idahhlu d-dubju li din il-persuna setghet intlaqtet minn xi *jet ski* li kienu anke jinkrew minnu, pero` kontra dan hemm ix-xhieda inkonfutabqli li fil-mument meta Tota sema’ I-hoss li xi haga jew xi hadd xi milqut fil-bahar, I-unika bicca tal-bahar li kien hemm vicin dak li eventwalment irrizulta li kien katavru kienet biss il-bicca tal-bahar misjuqa mill-konvenut.

“Illi dwar il-konvenut jinghad li x-xhieda tieghu ma hija xejn konsistenti tant li jirrizulta li fl-istqarrija lill-Pulizija (Dok. “S 1”) hu kien qal li kien biss ghadda minn hdejn il-Beach Club tal-Preluna u fl-ebda hin ma waqaf hemm; jghid ukoll li darba biss ghadda minn hemm meta kien ma Martin Tabone. Min-naha I-ohra fix-xhieda tieghu fl-affidavit datat I-1 ta’ Gunju 2004 jghid li lanqas biss ghadda minn hemm (fol. 226); izda kien wasal biss sa Triq it-Torri (bejn is-Surf Side Restaurant u t-Torri) fejn ra lil Peter Sultana bil-karozza tieghu (*Jeep – electric green*) u meta dan kien miexi fuq in-naha tal-bini (in-naha ta’ gewwa ta’ Tower Road) u dan meta kien xi 80 metru I-barra fil-kosta – jidher li din il-verzjoni wkoll inbidlet ghal fil-kontro-ezami tieghu qal li lil Peter Sultana kien rah fuq *il-railings* (fol. 237); u marru lura ghal Lido fejn hemm il-Marina ta’ San Gorg proprju sabiex jiltaqghu ma’ Peter u ohtu Marguerite Sultana.

“Illi fl-istqarrija quddiem il-Pulizija jghid li kien 40 metru l-boghod mill-kosta meta kien qiegħed fil-beach concession tal-lukanda Preluna, izda fl-affidavit tieghu jghid li mhux biss li qatt ma wasal hemm izda li anke fejn qal li kien wasal fi Triq it-Torri kien 80 metru ‘l barra mill-kosta, ghalkemm fil-kontro-ezami jghid li kien bejn 50 sa 80 metru l-boghod; Mela allura jidher li stranament l-ewwel darba li gie mistoqasi fuq l-incident huwa qal li kien f’dawk l-inħawi izda qatt ma waqaf almenu sal-punt fejn sar l-incident, izda f’din il-kawza jghid li lanqas biss resaq l-hemm.

“Illi din il-verzjoni tal-konvenut hija kontradetta mill-istqarrija li għamel lil Pulizija Martin Tabone li kontrarjament għal dak li qal il-konvenut jghid li kien fl-inħawi fejn sar l-incident izda ma waqfux fil-post hemm izda daru biss minn hemm; fl-affidavit tieghu dan l-istess Tabone ukoll jaġhti verzjoni differenti minn dak li ta l-konvenut stess f’din il-kawza (fol. 254) tant li jghid li waslu biss bejn Tigne u s-Surfside u waqfu ftit u daru u dejjem zammew 70 metru mill-kosta. Dan huwa ferm differenti minn dak li qal il-konvenut anke f’dawn il-proceduri u dan peress li l-verzjoni tal-konvenut hija li huma lanqas biss resqu darba fejn sehh dan l-incident; dan meta l-persuna li kienet mieghu fuq l-istess bicca tal-bahar qed tħid differenti – tant li din ix-xhieda ta’ Martin Tabone tikkonferma li tant kien hemm li sostniet li qalet li vicin il-kosta kien hemm *jet skis* għaddejjin u dawn kien jinkrew mill-Lido tal-Preluna u kien jghaddu minn dawk l-inħawi bi *speed* konsiderevoli. Illi fid-dawl ta’ dan jidher li x-xhieda prodotta mill-konvenut stess hija għal kollox kontradittorja u certament din il-Qorti ma thosσx li tista’ toqghod fuqha u dan iktar u iktar meta b’mod mill-iktar palez qed tikkontradixxi lilha nfiska anke fuq il-punt minn fejn ghaddiet l-istess *speed boat*. Dan fis-sens li fl-istqarrijiet kemm il-konvenut u kemm Mario Tabone jammettu li kien fl-inħawi ta’ fejn sar l-incident, meta waqt din il-kawza Martin Tabone baqa’ jsostni l-istess, mentri l-konvenut biddel il-verzjoni tant li għal xi raguni xehed li kien dawwar ‘il bogħod minn hemm ezattament fi Triq it-Torri fejn qal li sellem lil sieħbu Peter Sultana.

"Illi mhux hekk biss izda jekk wiehed jiehu l-verzjoni tal-konvenut li huwa ma kienx f'dawk l-inhawi allura kif setgha jghid kemm kien hemm *jet skis* fil-mument li l-istess Antonio Tota sema l-hoss li skond huwa kien l-effett tal-incident; il-verzjoni tal-konvenut isofri wkoll meta skond ix-xhieda ta' Martin Tabone jidher li l-istess *speed boat* kienet fl-inhawi, izda dan jaghmel tentattiv car sabiex jindika li kien hemm *jet skis* iktar il-gewwa. Dan huwa sinfikanti meta fl-istqarrija ma hemm ebda dubju li Martin Tabone ammetta li kienu ghaddew "*hdejn il-beach club ta' hdejn il-Preluna*" (fol. 163); mhux hekk biss izda l-istess konvenut kien ammetta dan fl-istess stqarrija tieghu (fol. 161) meta qal hekk:-

"M. Nghid sew li dak inhar kont bil-boat fil-vicinita` tal-Beach Club tal-Preluna?"

R. Le, għaddejt minn hemm biss".

"Illi dwar ix-xhieda l-ohra prodotti mill-konvenut din il-Qorti tinnota wkoll li l-verzjoni ta' x'ghamel il-konvenut meta kien din-id darba ma' Peter u Marguerite Sultana hija differenti minn l-verzjoni li ta huwa fl-affidavit tieghu a fol. 224 tal-process u dik li ta' Peter Sultana stess fl-affidavit tieghu tat-3 ta' Frar 2005 (fol. 256) u dan ikompli jagħmel il-verzjoni tal-konvenut inkredibbli u dan ghaliex għal kollo kontradittorja, mhux biss mix-xhieda prodotta mill-atturi, izda anke mix-xhieda prodotta mill-konvenuti stess.

"Illi għandu jingħad ukoll li mir-rizultati forensici kondotti mill-Professoressa Marie Therese Camilleri (fol. 175) jirrizulta li l-kawza tal-mewt kienet xokk minn telf ta' demm, u kien hemm lacerazzjoni tal-pulmun xellug, rottura tal-milsa u kilwa u *blunt trauma* u din kienet kompatabbi ma' daqqa qawwija, u kienet hemm marka (*linear contusion*) fuq il-gilda li kien testendi mill-*axsilla* ghall-*buttucks* tax-xellug, u taht l-istess marka fil-gilda kien hemm emrogija qawwija u ksur tal-kustilji mit-tielet wahda sat-tanax-il wahda, u dan jindikaw li gie milqut fuq in-naha tax-xellug tieghu (*back to side*) u li probabbilment '*his trunk was downwards'* u jidher li d-daqqa kienet kbira u certament mhux minn bicca tal-bahar li kienet wieqfa u

dan kollu huwa wkoll konsistenti max-xhieda prodotta mill-atturi.

“Illi pero` dan ifisser li l-konvenut kien responsabbi ghall-incident peress li jirrizulta li dahal sew vicin il-kosta iktar mid-distanza permessibbli mil-ligi u holoq perikolu ghall-ghawwiema li kien fil-bahar u kien ghalhekk ukoll negligenti fl-uzu tal-istess *speed boat* u konsegwenza tal-mod li bih idderiga l-istess *speed boat* anke bis-sewqan tagħha vicin il-kosta huwa laqat lill-istess *decujus* u b'hekk huwa responsabbi ghall-mewt tal-istess u dan gie pruvat sal-grad tal-prova rikjesti mil-ligi f'kawzi ta' natura civili (“**Maria Stella Borg vs Joseph Cassar**” – P.A. (RCP) – 25 ta’ April 2002).

“Illi izda din il-Qorti thoss li gie ppruvat ukoll li l-istess *decujus* ikkontribiwxha ghall-istess incident li sfortunatament fih tilef hajtu u dan peress li jirrizulta mhux kontradett li l-istess ghawwiem kien qed jistadd fil-bahar, tant li nstabu hut li kien marbutin mieghu u wkoll oggetti ohra li jindikaw li kien qed jinzel taht il-bahar u dan minghajr u bl-ebda mod ma kellu xi forma ta’ indikazzjoni bhal baga li huwa kien qed jghoddos, u ghalhekk din il-Qorti thoss li fic-cirkostanzi tal-kaz odjern irresponsabbila` fil-grad ta’ nofs għandha u qed tigi attribwita lill-istess Pasquale Muscariello, bin-nofs l-iehor ovvjament jigi attribwiet lill-konvenut.

“Illi għalhekk din il-Qorti thoss li l-konvenut għandu jinzamm responsabbi fil-grad ta’ hamsin fil-mija (50%) ghall-incident fatali tas-27 ta’ Lulju 1992, fil-waqt li Pasquale Muscariello għandu jinzamm responsabbi fil-grad ta’ hamsin fil-mija (50%) l-ohra.

“Illi dwar likwidazzjoni ta’ danni jirrizulta li din għandha tkun ibbazata fuq dak li jipprovdi l-**artikolu 1045 tal-Kap 16** u dan għal dak li huwa legalment magħruf bhala *damnun emergens* u *lucrum cessans*. Dwar l-ewwel tip ta’ danni ma jirrizultax li d-danni sofferti jammontaw ghall-Lm1,859.30 (€4331.00) u għalhekk l-konvenut għandu jsorfi nofs mill-istess fl-ammont ta’ Lm929.50 (€2165.15).

“Illi f'dak li huwa *lucrum cessans* din il-Qorti tagħmel riferenza proprju ghall-imsemmi **Artikolu 1045 tal-Kap.12** li jiddisponi li:-

“(1) *Il-hsara li l-persuna responsabbi għandha twiegeb għaliha, skond id-disposizzjonijiet ta’ qabel, hija t-telf effettiv li eghmil tagħha jkun gieb direttament lill-parti li tbat i-l-hsara, l-ispejjez li din il-parti setghet kellha tagħmel minhabba l-hsara, it-telf tal-paga jew qliegħ iehor attwali, u t-telf ta’ qliegħ li tbat i-quddiem minhabba l-inkapacita’ għal dejjem, totali jew parżjali, li dak l-egħmil seta’ jgib.*

(2) *Is-somma li għandha tigi mogħtija għal din l-inkapacita’ tigi stabbilita’ mill-qorti, wara li tqis ic-cirkostanzi tal-kaz u, b'mod partikolari, ix-xorta u grad ta’ inkapacita’ ikkagħunata, u l-kondizzjoni tal-parti li tbat i-l-hsara.”*

“Illi issa tenut kont ta’ dan l-**Artikolu 1045** jirrizulta car li tali somma tvarja skond ic-cirkostanzi tal-kaz in ezami, u li fiha l-Qrati dejjem għandhom certu ammont ta’ deskrizzjoni, proprju minhabba l-fatt li huma jkunu qed jezaminaw b'mod akkurat kull kaz fid-dettalji kollha tieghu.

“Illi tali regoli gew supplimentati bil-principji stabbiliti fil-kawza “**Michael Butler vs Peter Christopher Heard**” (A.C. 22 ta’ Dicembru 1967) li pero` giet aggustata ghazz-zminijiet aktar ricenti peress li kif intqal fil-kawza “**Salvatore Mifsud vs Carlo Camilleri et**” (A.C 16 ta’ Novembru 1983) “*ic-cirkostanzi tal-hajja anke fil-gzira tagħna nbidlu konsiderevolment u l-ammonti qegħdin isiru fuq kriterji ferm differenti minn dawk li kienu jsiru ghaxar snin jew ghoxrin sena ilu”.*

“Illi din tirreferi għas-sentenzi “**Jacqueline Cassar vs Joseph Buhagiar et**” (P.A. 1.3.1992); “**Duncan Vassallo vs Khalid Schwej**” (P.A. 8 ta’ Marzu 1996); “**Robert Barbara vs Saviour Galea**” (P.A. 11 ta’ Ottubru 1996); “**Susan Davies vs Anthony Galea**” (P.A. 10 ta’ Ottubru 1997); “**Joseph Attard vs Carmelo D’Amato**” (P.A. (N.A.) 5 ta’ Ottubru 1999); “**George Gatt vs Francis E. Carbone**” (App. 7 ta’ Lulju 1998); “**Anthony Turner et vs Francis Agius et**” (G.C.D. 17 ta’ Frar 1998); “**Arthur**

Bonello nomine vs James Camilleri et' (J.S.P. 13 ta' Jannar 1998), fejn ghalhekk il-*multiplier* gie aggustat sabiex jirrifletti r-realta' odjerna, u aspettattiva iktar ekwa u konformi mal-gustizzja effettiva.

"Illi f'kaz ta' mewt il-posizzjoni odjerna hija dik kif stabbilita fis-sentenza ta' din I-Onorabbi Qorti tal-Appell fil-kawza fl-ismijiet "**Anthony Turner et vs Francis Agius**" (A.C. 28 ta' Novembru 2003) fejn inghad:-

"Il-Qorti trid mill-gdid tagħmilha cara li f'kazi bhal dawn ma tezisti l-ebda formula magika, specjalment meta l-akkadut ikollu konsgwenzi fatali. Tifhem ukoll li hemm differenza f'sitwazzjoni fejn si tratta ta' mewt ta' kap ta' familja li minnu din tkun qed tiddependi direttament, għal xi sitwazzjoni ohra fejn invece ghaz-zamma u ghixien tagħha si tratta ta' membru iehor ta' familja.....Din il-Qorti jidhrilha li ma hemmx ragunijiet bizżejjed biex f'dan il-kaz taddotta linja ta' kalkolu differenti għal fini ta' kumpens, minn kif stabbilit fil-maggoranza ta' kazi simili".

"Illi I-Qorti thoss li fic-cirkostanzi l-istess gurisprudenza għandha tigi applikata ghall-fattispecie tal-kaz odjern u dan fis-sens li għandu jinzamm l-hekk imsejjah bilanc bejn il-principju tal-hajja lavorattiva ma' dak tac-"*chances and changes of life*" li għandhom jghinu biex jiddeterminaw il-*multiplier* skond id-deċizjonijiet l-aktar ricenti nkluzi dawk tal-Onorabbi Qorti tal-Appell, u tenut kont li fid-data tal-mewt Pasquale Misciarello kellu 42 sena, l-*multiplier* adoperat għandu jkun ta' 18-il sena, li allura l-*multiplier* l-iktar adattat għall-kaz odern huwa proprju dak hawn indikat.

"Illi hekk mahduma din twassal għas-segwenti kalkolu tad-danni sofferti fil-kaz tat-telf ta' hajja ta' dan il-bniedem, u dan dejjem skond il-binarju stabbilit fil-gurispridenza l-aktar ricenti nkluzi dik fil-kawza fl-ismijiet "**Laura mart Emanuel Formosa et vs Emanten Spiteri et'**" (P.A. (TM) – 28 ta' April 2005) inklużi dik ta' "**Micallef St. John vs Spiteri et'**" (A.C. 15 ta' Jannar 2002) u din il-Qorti thoss li fic-cirkostanzi għandha wkoll timxi fuq l-istess insenjamenti, nkluz dwar *multiplier* b'riferenza għall-kawzi

“Saviour Sammut et vs Robert Demanuele” (P.A (GV) - 12 ta’ Lulju 2002) u **“Yvonne Cassone *proprio et nomine* vs Alfred Calamatta et”** (P.A. (TM) – 7 ta’ Lulju 2004) u **“Amabile Azzopardi vs Anthony Xuereb”** (P.A. (DS) 14 ta’ Jannar 2004) u b’dan li s-somma li tirrizulta wara li jsir l-imsemmi ezami hija s-segwenti fis-sens li ser timxi fuq l-ammont ta’ Lm9,400 (€21896.11) (inkluz il-*multiplicand*) b’*multiplier* ta’ 18-il sena u minn tali ammont jitnaqqas dak l-ammont indikat ghal *self consumption* u b’hekk ir-rizultat ta’ l-istess jammonta ghas-segwenti:-

“€21,896.11 x 18 x 75% = €295597.48.
(Lm9,400 x 18 x 75% = Lm 126,900).

“Illi peress li l-konvenut huwa responsabbi biss fil-grad ta’ hamsin fil-mija (50%) mela allura l-ammont li ghalih huwa responsabbi il-konvenut bhala *lucrum cessans* huwa dak ta’ €147,798.74 (Lm63,450), li magħhom wieħed irid izid l-ammont ta’ *damnum emergens* fis-somma ta’ €2,165.15 (Lm929.50) li twassal ghall-ammont ta’ €149,963.89 (Lm64,379.50) li minnhom ma għandu jsir l-ebda tnaqqis għal-lump sum payment u dan minhabba li l-incident in kwistjoni ilu li gara mis-sena 1992 appart i Dak ritenut fis-sentenzi fuq citati dwar l-istess inkluz fil-kawza **“Gerhard Kruger vs Paul Bondin”** (P.A. (JRM) – 4 ta’ Novembru 2004).

“Illi għalhekk it-tieni u t-tielet talba attrici għandhom jigu milqguha fl-ammont ta’ €149,963.89 (Lm64,379.50)

III. KONKLUZJONI.

“Illi għalhekk għal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta’ u tiddeciedi**, billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenut biss in kwantu inkonsistenti ma’ dak hawn deciz, **tilqa’ t-talbiet attrici biss fis-sens hawn deciz** b’dan illi:-

“1. Tiddikjara u tiddeciedi li l-incident tas-27 ta’ Lulju 1992, f’tas-Sliema fil-vicinanzi ta’ Ferro Bay gara ukoll tort tal-konvenut, kawza tan-negligenza, imperizia u nuqqas ta’ osservazzjoni tar-regolamenti da parte tieghu u dan fil-grad ta’ hamsin fil-mija (50%), b’dan Pasquale Muscariello

stess kien ukoll responsabbi minhabba l-agir negligenti tieghu wkoll fil-grad l-iehor ta' hamsin fil-mija (50%), u ghalhekk il-konvenut huwa responsabbi fil-grad hawn indikat ghall-mewt ta' Pasquale Muscariello u responsabbi wkoll fl-istess grad għad-danni konsistenti f'*damnum emergens* u *lucrum cessans* dovuti lill-eredi tieghu.

“2. Tillikwida d-danni minnhom sofferti li għalihom huwa responsabbi l-konvenut fil-grad hawn indikat fl-ammont ta' mijha u disgha u erbghin elf, disa' mijha u tlieta u sittin Ewro u disgha u tmenin centezmu (€149,963.89) (Lm64,379.50).

“3. Tikkundanna lill-konvenut ihallas lill-atturi d-danni hekk likwidati minn din il-Qorti li għalihom huwa gie ritenut responsabbi fl-ammont ta' mijha u disgha u erbghin elf, disa' mijha u tlieta u sittin Ewro u disgha u tmenin centezmu (€149,963.89) (Lm64,379.50).

“Bl-ispejjez jinqasmu bin-nofs bejn il-partijiet.

L-appell tal-konvenut.

Il-konvenut hassu aggravat bis-sentenza surriferita tal-Qorti tal-ewwel grad u interpona appell minnha fejn ressaq zewg aggravji u talab li din il-Qorti jogħgobha thassar u tirrevoka s-sentenza appellata fl-ismijiet premessi, u filwaqt li tilqa' l-eccezzjonijiet sollevati minnu, tichad it-talbiet tal-appellat noe bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra tieghu.

Fil-qosor l-aggravju tal-konvenut jikkonsistu f'li gej:

1. L-appellant ma kellux jinsab hati f'ebda grad billi l-attur noe ma gabx l-ahjar prova fir-rigward ta' x'ikkawza s-sinistru anke fuq bazi ta' bilanc ta' probabilitajiet (kwistjoni ta' oneru u grad ta' prova).
2. Fl-ebda mument ma giet identifikata d-dghajsa jew is-sewwieq tad-dghajsa (kwistjoni ta' apprezzament ta' provi).

Risposta tal-appellat

L-attur appellat *nomine* ipprezenta risposta fil-14 ta' April 2008 li in forza tagħha, għar-ragunijiet minnu premessi, talab li din il-Qorti jogħgħobha tikkonferma s-sentenza tal-ewwel Qorti, bl-ispejjeż taz-zewg istanzi kontra l-appellant.

Fatti tal-kaz

Dan il-kaz jirrigwarda incident li gara f'Ferro Bay, fejn il-Preluna Beach Lido, f'Tas-Sliema, fis-27 ta' Lulju 1992, waqt li certu Pasquale Muscariello li kien qed jghum f'dawk l-inħawi ntlaqat minn *speed boat* u miet b'rizzultat tal-griehi li garrab fl-incident.

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti

Iz-zewg aggravji mressqa mill-konvenut fl-appell tieghu jirrigwardaw il-kwistjoni dwar responsabbilita` ghall-incident *de quo*. Ma tressaq ebda aggravju fir-rigward tal-komputazzjoni tad-danni magħmula mill-ewwel Qorti.

Jigi rilevat inoltre li ma gie intavolat ebda appell incidentalni mill-attur appellat avolja ddikjara fir-risposta ghall-appell li ma jaqbilx mal-konkluzjoni tal-ewwel Qorti dwar il-htija kontributorja da parti ta' Muscariello. L-appellat jghid li ma sarx appell in vista tas-sitwazzjoni finanzjarja li jinsabu fiha l-mara u t-tifel tal-mejjet Muscariello.

Fl-ewwel aggravju tieghu l-konvenut qed jissottometti li l-attur ma assolvie ix-l-oneru ta' prova rikjest minnu mil-ligi u lanqas ma ssodisfa l-grad ta' prova fuq bazi ta' bilanc ta' probabilitajiet.

Oneru tal-prova

Hu dottrinalment recepit li:

"F'kawzi civili l-attur li jallega li xi haga gratlu b'tort tal-konvenut irid jipprova huwa a sodisfazzjon tal-Qorti li l-konvenut kellu tort. Jekk l-attur ma jgħibx din il-prova l-azzjoni tieghu ma jistax ikollha ezitu favorevoli, anke jekk

il-konvenut ma jipprovax - ghaliex legalment mhux obbligat li jipprova - li l-incident ikun gara tort tal-attur. Dan mhux ghaliex it-tort ghall-incident ikun tal-attur imma semplicement ghaliex ma jkunx irnexxilu jipprova dak li allega bhala bazi tal-azzjoni tieghu." (Ara **Dr.H.Lenicher v. J.Camilleri 31/3/72 PA RF**).

Kwantu ghall-grad tal-prova

"Hu pacifikament akkolt fil-gurisprudenza tagħna l-gudikant, fil-kamp civili, għandu jiddeciedi fuq il-provi li jkollu quddiemu, meta dawn jinducu fih dik ic-certezza morali li kull tribunal għandu jfittex, u mhux fuq semplice possibilitajiet; imma dik ic-certezza morali hija bizzejjed, bhala li hija bazata fuq il-preponderanza tal-probabilitajiet." (**Eucaristico Zammit v. Eustrachio Petrococchino**, Appell Kummerc, 25 ta' Frar 1952; **Paul Vassallo v. Carmelo Pace**, Appell Civili, 5 ta' Marzu 1986).

L-ewwel Qorti sabet li l-konvenut kien responsabbi għall-incident in kwistjoni peress li rrizulta li hu dahal sew vicin il-kosta iktar mid-distanza permessibbli mil-ligi u holoq perikolu għall-ghawwiema li kienu fil-bahar u kien għalhekk ukoll negligenti fl-uzu tal-istess *speed boat* u konsegwenza tal-mod li bih idderiga l-istess *speed boat* anke bis-sewqan tagħha vicin il-kosta huwa laqat lill-istess *decujus* u b'hekk huwa responsabbi għall-mewt tal-istess u li dan gie pruvat sal-grad tal-prova rikjesta mil-ligi f'kawzi ta' natura civili.

L-ewwel Qorti waslet għal din il-konkluzjoni abbazi (i) tax-xieħda mogħtija minn Antonio Tota u Pierre Cassar u (ii) l-inkonsistenza fix-xieħda tal-konvenut u tax-xhieda mressqa minnu.

Fit-tieni aggravju tieghu l-appellant jikkontendi li hu ma setghax jinstab responsabbi għall-incident in kwistjoni lanqas fil-grad li sabitu l-ewwel Qorti billi fl-ebda mumemt ma giet identifikata d-dghajsa jew is-sewwieq tad-dghajsa, u għalhekk ma kienx hemm provi bizzejjed biex hu jinstab responsabbi lanqas fuq bazi ta' bilanc ta' probabilitajiet.

Kif drabi ohra ntqal “fir-rikostruzzjoni ta’ tali dinamika (ta’ incident) jassumu allura rilevanza spiss determinanti l-provi cirkostanzjali, materjali u fattwali li jaghtu piz korroborattiv lill-verzjoni u mhux lill-ohra u li allura jirrendu verzjoni aktar kredibbli u attendibbli mill-ohra. Elementi ta’ prova dawn, li proprju ghaliex newtri, oggettivi u minn fonti indipendenti, spiss iwasslu lill-gudikant biex jirrizolvi l-vertenza indipendentement mill-verzjonijiet konfliggenti tal-partijiet fejn, bhal dak taht ezami, dawn ikunu mtappna jew minn interess jew mill-impressjonijiet zbaljati u konfuzi ta’ kif ikun sehh l-incident jew sempliciment ghaliex dan isir f’salt tant illi s-sewwieq ma jkunx verament irrealizza x’ikun gara” – **Moira Galea v. Michael Zerafa**, Appell, 6 ta’ Ottubru 2000; **App. Inf. J.Spiteri v. R. Spiteri** – 14 ta’ Lulju 2004.

Identifikazzjoni tad-dghajsa.

Issa, jirrizulta mill-provi prodotti li bhala fatt l-speed boat misjuqa mill-konvenut kienet ta’ kulur abjad b’xi faxxi homor. Il-konvenut isostni li dakinhar tal-incident kien hemm hafna speed boats mal-kosta bejn Tigne` u San Gorg u mhux eskluz li kien hemm speed boats ohra bojod bi strixxa hamra bhal tieghu.

Dwar l-identifikazzjoni tal-ispeed boat u dwar kif gara l-incident, ix-xhud prodott mill-attur nomine, Antonio Tota, xhud disinteressat u indipendenti, jghid li dakinhar huwa kien fil-bajja meta ra speed boat bajda bi strixxa hamra fil-genb, u zewgt irgiel fuqha li dahlu fil-bajja daqs 10 sa 15-il metru barra mill-blatt. Dak il-hin hu gibed l-attenzjoni ta’ Pierre Cassar dwar “quel folle” li kien qed isuq u jdawwar b’velocita` hemmhekk u kien dak il-hin li sema’ hoss bhal li kieku l-ispeed boat kienet laqtet xi haga. Ghalhekk mar bil-jet ski biex jara x’intlaqat u sab li kien intlaqat ragel. Hu gabru mill-bahar u tellghu fuq il-blatt. Tota jghid li dak il-hin fil-bajja ma kienx hemm boats ohra jew ghawwiema. Tota rega’ gharaf din l-ispeed boat meta wara xi nofs siegha din irritornat fuq il-post. Hu rrikonoxxa li kienet l-istess speed boat, indikaha lil Pierre Cassar u dan segwiha b’jet ski sal-bajja tal-Balluta fejn sabha sorgutanofsha mghottija. In segwitu hu kkonferma li l-ispeed boat

li kienu elevaw il-pulizija mill-Balluta kienet l-istess wahda li kien ra f'Ferro Bay meta ntlaqat Muscariello.

Ix-xhud Antonio Tota huwa korroborat minn Pierre Cassar li kien prezenti fuq il-post ukoll. Ghalkemm dan ix-xhud ma kienx qed ihares lejn l-ispeed boat fil-hin li qala' d-daqqa Muscariello, meta ngibditlu l-attenzjoni minn Tota ghal dak li kien qed jigri, dan ra l-ispeed boat li ddeskriviha bhala ta' kulur abjad b'faxx ahmar. Cassar rega' gharaf l-istess speed boat meta din tfaccat mill-gdid xi nofs siegha jew siegha wara fuq il-post tal-incident. Imbagħad Cassar segwa din il-boat b'jet ski sal-bajja tal-Balluta fejn sabha fejn l-islipwaynofsha mghottija. Hu kien indika lis-sewwieq tal-helicopter fejn kienet qegħdha din l-ispeed boat.

L-ewwel Qorti tat affidament lix-xieħda ta' Tota u ta' Cassar, u sabet li din kienet kredibbli u konsistenti, u li taqbel mal-fatti kif grāw. Din il-Qorti tikkondivid i din il-fehma u hi tal-opinjoni li l-ispeed boat tal-konvenut giet identifikata kif issemmu' supra u għalhekk gie stabbilit inness mehtieg bejn il-mewt ta' Muscariello u d-daqqa li dan ingħata bl-ispeed boat. Gie sottomess li din ir-rabta lanqas ma tezisti billi l-konvenut ma setghax jipprevedi li kellu jkun hemm persuna fil-bahar. Izda fil-fehma tal-Qorti huwa mod li jittajjar ghawwiem jew ghaddas barra mill-kosta fil-bahar apert, fejn wieħed ma jistenniex li ser isib ostakolu, u altru li tidhol bi speed boat bejn 10-15 metri bogħod mill-blat, fl-aqwa tas-sajf, f'bajja popolari, wara nofs-in-nhar, u tħid li mhux prevedibbili li se ssib lil xi hadd jghum jew jogħdos.

Identifikazzjoni tas-sewwieq tad-dghajsa.

Il-konvenut jillanja li ma giex identifikat is-sewwieq tal-ispeed boat u rreferreda specifikatament għal dak li xehed Pierre Cassar meta ddeskriva z-zewg persuni li kienu fuq il-boat bhala li kellhom xagħarhom sewda, meta skond l-appellant hu m'ghandhux karnaggjon skur. Kemm Tota kif ukoll Cassar xehdu li fuq din il-boat kien hemm zewg persuni. Jirrizulta mill-provi li dakinhar il-konvenut u sieħbu Martin Tabone kien fuq din l-ispeed boat f'dawk

in-nahiet. Martin Tabone fl-istarrija tieghu lill-pulizija (ara fol. 163) ikkonferma li l-speed boat saqha l-hin kollu l-konvenut.

Xiehda tal-konvenut u ta' shabu.

L-ewwel Qorti qaghdet fuq ix-xiehda ta' Tota u Cassar izda fl-istess hin hija qalet ukoll li ma setghetx tistrieh fuq ix-xiehda tal-konvenut u dan minhabba l-inkonsistenza fix-xiehda tieghu u tax-xhieda mressqin minnu. Din il-Qorti bhall-Qorti tal-ewwel grad, ma tistax tagħti affidament lix-xiehda tal-konvenut billi din hija kontradittorja, apparti li tikkontradici lilha nfisha u hija inkonsistenti ma' dak li xehdu shab l-appellant stess.

Tezisti inkonsistenza bejn l-istqarrija li l-konvenut għamel mal-Pulizija u l-affidavit li pprezenta f'din il-kawza.

Fl-istqarrija li għamel mal-Pulizija (Dok S1 a fol 161) l-konvenut jghid li dakinar hu kien ghadda biss minn hdejn il-Beach Club tal-Preluna (hdejn Ferro Bay) izda ma waqafx, mentri fl-affidavit tieghu jghid li lanqas biss ghadda minn hemm (fol. 226) imma wasal biss bejn it-Torri u s-Surfside.

Inkonsistenza fix-xiehda tal-konvenut.

Qed jigi indikat episodju wiehed minn diversi ohraji fix-xhieda tal-konvenut, li hu rilevanti in kwantu bih ried jistabilixxi l-movimenti tieghu dakinar. Fix-xiehda tieghu f'parti minnha jghid li minn go l-ispeed boat ra, minn xi 80 metru 'l barra mill-kosta, lil Peter Sultana għaddej bil-karozza n-naha ta' gewwa ta' Tower Road, u f'post iehor jghid li invece kien rah lil dan Peter Sultana bil-wieqfa fejn it-Torri; daqqa jghid li dan Peter Sultana daqqlu l-horn mill-karozza, u daqqa jghid li kien cempillu fuq il-mobile. (fol. 237 et seq.).

Inkonsistenza ma' dak li xehdu shabu stess.

Meta tqabbel ix-xiehda tal-konvenut ma' dik ta' Martin Tabone ssib diskrepanza notevoli dwar sa fejn waslu bl-ispeed boat. Jigi notat li ghal bidu l-konvenut ma jsemmix lil Martin Tabone mal-Pulizija li kien mieghu fl-ispeed boat, imma jsemmieh wara li dan jissemma' minn Sultana. (ara fol. 163 stqarrija ta' Martin Tabone). Il-konvenut jghid li ma' Tabone wasal biss bejn it-Torri u s-Surfside, ghalhekk ma wasalx sa Ferro Bay, mentri Tabone jghid li huma kienu waqfu bejn Tigne` u s-Surfside, (fol. 254) waqfu ftit u daru. Anke fl-istqarrija tieghu Tabone jghid li huma kienu ghaddew minn hdejn il-Preluna Beach Club, ciee` fejn Ferro Bay (fol. 163). Fix-xiehda tieghu Tota semma' li meta l-ispeed boat saqet vicin il-blatt, il-konvenut ghamel manuvra ta' tidwir b'velocita', b'certa qawwa (fil-bajja u mhux fil-bahar apert), u kien f'dak il-mument li ntlaqat Muscariello.

Kwantu ghas-suggeriment min-naha tal-konvenut u x-xhieda minnu prodotti li Muscariello seta' ntlaqat minn xi Jet Ski dakinhar, fil-fehma tal-Qorti, din l-asserzzjoni mhix sostenibbili billi l-ewwelnett skond dawn ix-xhieda huma ma kienux dahlu Ferro Bay, u ghalhekk ma jistghux jghidu x'gara hemmhekk. Il-punt mhux x'jigri generalment, imma x'gara dakinhar f'Ferro Bay. Fit-tieni lok din l-asserzjoni hija wkoll imxejna mix-xhud Tota li kien pozittiv li ma kienx hemm dghajjes ohra dak il-hin qed jinsa qu go Ferro Bay fil-hin tal-incident hlief dik li wara rrizultat li kienet misjuqa mill-konvenut. Naturalment mal-kosta kollha ta' Tower Road sa San Gorg kien hemm diversi speed boats ohra, izda gie eskluz li kien hemm xi speed boats ohra go Ferro Bay fil-hin rilevanti meta ntlaqat Muscariello hlief tal-konvenut.

Ghalhekk din il-Qorti tikkonkludi li l-apprezzament tal-provi maghmul mill-Qorti tal-ewwel grad dwar responsabbilita` kien wiehed korrett u din il-Qorti ma tara assolutament ebda raguni għala għandha tiddisturbah. Anzi tikkondividih pjenament.

Decide

Kopja Informali ta' Sentenza

Ghal dawn il-motivi, tiddeciedi billi tichad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata; l-ispejjez tal-ewwel istanza kif deciz mill-ewwel Qorti, l-ispejjez ta' dan l-appell ghall-appellant. Bi-imghax mid-data tal-ewwel sentenza sal-pagament effettiv.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----